

بسمه تعالی
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی
مرکز آموزشی درمانی شهید دکتر فقیهی

عنوان سند: آموزش خود مراقبتی در نقص دیواره دهلیزی (ASD)

تاریخ ابلاغ	تاریخ آخرین بازنگری	تاریخ بازنگری بعدی	صفحه	کد
۱۳۹۹/۲/۲۰	۱۴۰۱/۲/۵	۱۴۰۲/۲/۵	۱ از ۱۰	INS-PR-16/A

تعریف بیماری نقص دیواره بین دهلیزی (ASD) :

نقص دیواره بین دهلیزی به سوراخی در قلب گفته می‌شود که در زمان تولد وجود دارد و بسته نشده است. این سوراخ بین دو دهلیز راست و چپ قلب قرار گرفته و باعث می‌شود که خون از سمت پرفشار دهلیز چپ به سمت کم فشار دهلیز راست جریان پیدا کند.

علل شایع بروز نقص دیواره بین دهلیزی :

- مشکلات ژنتیکی نظیر سندرم داون
- عوارض مصرف برخی از داروها
- دیابت مادر
- مصرف الکل، تنباکو و مواد مخدر
- برخی عفونتها
- برخی سموم
- چاقی مادر در دوران بارداری
- سن بالای چهل سال مادر
- تغذیه ناکافی مادر
- ازدواج فامیلی
- مصرف داروهای اعصاب و روان مادر
- عکسبرداری در دوران بارداری
- همچنین سابقه ابتلا به بیماری مادرزادی قلبی در سایر افراد خانواده مانند والدین، خواهر و برادر

علائم:

علائم و نشانه‌ها اغلب در اولین روزها، هفته‌ها یا ماه‌های بعد از تولد پدیدار می‌شوند و بستگی به اندازه سوراخ و دیگر نواقص قلبی دارد این علائم شامل:

بسمه تعالی
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی
مرکز آموزشی درمانی شهید دکتر فقیهی

عنوان سند: آموزش خود مراقبتی در نقص دیواره دهلیزی (ASD)

تاریخ ابلاغ	تاریخ آخرین بازنگری	تاریخ بازنگری بعدی	صفحه	کد
۱۳۹۹/۲/۲۰	۱۴۰۱/۲/۵	۱۴۰۲/۲/۵	۲ از ۱۰	INS-PR-16/A

- تغذیه‌ی ضعیف کودک
- اشکال در رشد کودک
- تنفس سریع و تنگی نفس هنگام غذا خوردن یا گریه کردن کودک
- خسته شدن زود هنگام کودک
- صدای غیرطبیعی در قلب و ضربان قلب نامنظم یا تند
- نارسایی قلبی
- کاهش وزن کودک و عدم رشد مناسب
- خستگی یا ضعف در کودک می باشد.

تشخیص:

- بررسی صداهای قلبی و سمع سوفل قلبی
- اکوکاردیوگرافی
- عکس قفسه سینه

درمان:

درمان غیر جراحی:

در حین کاتتریزاسیون قلبی با استفاده از وسایلی مسدود کننده مانند آمپلاتزر جهت بستن سوراخ بین دو دهلیز استفاده می شود و بیمار نیازمند دریافت داروهای آنتی کواگولانت برای مدت زمان خاصی می باشد.

درمان های جراحی:

به دو صورت انجام می شود:

- در این روش، نقص کوچک از طریق دوختن (شبیه دوختن سر کیسه) ترمیم می شود و یا از طریق گذاشتن وصله داکرون یا پریکارد روی سوراخ، ترمیم انجام می شود.

بسمه تعالی
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی
مرکز آموزشی درمانی شهید دکتر فقیهی

عنوان سند: آموزش خود مراقبتی در نقص دیواره دهلیزی (ASD)

تاریخ ابلاغ	تاریخ آخرین بازنگری	تاریخ بازنگری بعدی	صفحه	کد
۱۳۹۹/۲/۲۰	۱۴۰۱/۲/۵	۱۴۰۲/۲/۵	۳ از ۱۰	INS-PR-16/A

- در روش بستن با چتر، این روش در اتاق عمل آنژیوگرافی با هدایت یک کاتتر به داخل قلب و عبور آن از سوراخ بین دهلیزی، چتری را باز می نمایند و باعث بسته شدن این سوراخ می شوند. البته این تکنیک کمتر انجام می شود. در روش جراحی باید قفسه سینه باز شود بیمار بر روی پمپ قلب و ریه مصنوعی قرار بگیرد و سوراخ بین دهلیزی توسط بخیه بسته می شود.

نکات آموزشی:

در صورت مشاهده هر کدام از علائم نشان دهنده عفونت فوراً به پزشک اطلاع داده شود این علائم شامل:

- تب
- قرمزی در محل برش جراحی
- تورم در محل برش جراحی
- درد در محل برش جراحی
- گرمی پوست در محل برش جراحی در هنگام لمس
- خروج ترشحات چرکی در محل برش جراحی می باشد.
- آموزش نحوه صحیح پانسمان به بیمار و همراه وی

آموزش حین ترخیص :

- در صورت مشاهده هر کدام از علائم نشان دهنده عفونت فوراً به پزشک مراجعه شود این علائم

شامل:

- تب
- قرمزی در محل برش جراحی
- تورم در محل برش جراحی

بسمه تعالی
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی
مرکز آموزشی درمانی شهید دکتر فقیهی

عنوان سند: آموزش خود مراقبتی در نقص دیواره دهلیزی (ASD)

تاریخ ابلاغ	تاریخ آخرین بازنگری	تاریخ بازنگری بعدی	صفحه	کد
۱۳۹۹/۲/۲۰	۱۴۰۱/۲/۵	۱۴۰۲/۲/۵	۴ از ۱۰	INS-PR-16/A

- درد در محل برش جراحی
- گرمی پوست در محل برش جراحی در هنگام لمس
- خروج ترشحات چرکی در محل برش جراحی می باشد.
- در هنگام مراجعه به مرکز درمانی حتما مدارک قبلی و داروهای مصرفی را به همراه داشته باشید.
- داروها به موقع و سر وقت مصرف شود و در صورت وجود هر گونه عارضه ای و حساسیت به دارو با پزشک مشورت شود. با توجه به حساسیت های جسمی خاص در کودکان و به ویژه نوزادان، این مسأله از اهمیت بسیاری برخوردار است. توجه کنید که دارو به هر شکلی که باشد (شربت و یا قرص) باید به اندازه و دقیق و در یک ساعت منظم، به کودک داده شود. بنابراین طبق راهنمایی های لازم زمان ترخیص و با مراجعه به برگه طرح ترخیص بیماران (که مقدار و زمان دقیق مصرف داروها در آن توضیح داده شده است)، مقدار صحیح دارو را به کودک بدهید. اگر کودک از خوردن دارو امتناع کرد با روش های انحراف فکر و با بازی و شوخی او را تشویق به خوردن دارو کنید و جهت حل کردن قرص ها از آب میوه و یا شیر استفاده کنید. جهت تنظیم دقیق ساعت دارو و آنتی بیوتیک می توان از ساعت زنگ دار استفاده کرد. اگر یک نوبت از دارو فراموش شد، به محض یادآوری دارو را به کودک بدهید، در غیر اینصورت از دو برابر کردن مقدار دارو در نوبت بعد پرهیز کنید.
- آموزش های ویژه
- از حمام گرفتن در وان اجتناب کرده، اما دوش گرفتن مانعی ندارد.
- تعویض پانسمان فرد روزانه بوده و مراقب زخم محل جراحی باشید و زخم را خشک و تمیز نگه دارید.
- کودک هر ۶ الی ۱۲ ماه توسط پزشک متخصص قلب ویزیت شود.
- قبل از پروسیجرهای دندانپزشکی (پر کردن دندان یا دیگر فرآیند های دندان پزشکی) باید با متخصص قلب کودکان مشورت شود تا در صورت نیاز جهت پیشگیری از عفونت، برای کودک آنتی بیوتیک تجویز شود.

بسمه تعالی
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی
مرکز آموزشی درمانی شهید دکتر فقیهی

عنوان سند: آموزش خود مراقبتی در نقص دیواره دهلیزی (ASD)

تاریخ ابلاغ	تاریخ آخرین بازنگری	تاریخ بازنگری بعدی	صفحه	کد
۱۳۹۹/۲/۲۰	۱۴۰۱/۲/۵	۱۴۰۲/۲/۵	۱۰ از ۵	INS-PR-16/A

- فعالیت

- کودک باید مانند سایر کودکان، فعالیت طبیعی داشته باشد. همچنین نیاز به بازی و ورزش دارد. اما در حین ورزش و بازی کردن او را تحت نظر بگیرید و در صورت کبودی و تنگی نفس، تند شدن ضربان قلب و خستگی، کودک را به استراحت تشویق کنید.
- کودک حداقل به چندین هفته زمان برای بهبودی در خانه نیاز دارد. با پزشک معالج در جهت شروع فعالیتها و بازگشت به مدرسه صحبت شود.
- در روزهای اول از خواباندن کودک بر روی پهلو خودداری کنید.

- تغذیه

محدودیت تغذیه ای خاصی در مورد کودکان بعد از عمل جراحی قلب وجود ندارد، در صورتیکه کودک شما از داروهای لانوکسین (دیگوکسین) و یا فورزماید استفاده می کند، در رژیم غذایی وی مواد پتاسیم دار مانند موز، انار، گوجه فرنگی، انجیر و انواع مغزها را بیشتر بگنجانید. توجه کنید در صورتیکه در زمان تغذیه کودک کبود شد و یا تنگی نفس پیدا کرد، تغذیه را قطع کرده و با پزشک یا بیمارستان تماس بگیرید.

- بازگشت به مدرسه:

- یک هفته پس از عمل جراحی، کودک می تواند به مدرسه برود. با اولیاء مدرسه درباره وضعیت کودک صحبت کنید تا در مواقع ضروری سریعاً شما را خبر کنند.

- واکسیناسیون:

برنامه واکسیناسیون کودک بعد از عمل جراحی قلب مانند سایر کودکان سالم است. ۶ تا ۸ هفته بعد از عمل جراحی قلب می توانید برنامه واکسیناسیون کودک را ادامه دهید.

-حمام دادن کودک:

بسمه تعالی
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی
مرکز آموزشی درمانی شهید دکتر فقیهی

عنوان سند: آموزش خود مراقبتی در نقص دیواره دهلیزی (ASD)

تاریخ ابلاغ	تاریخ آخرین بازنگری	تاریخ بازنگری بعدی	صفحه	کد
۱۳۹۹/۲/۲۰	۱۴۰۱/۲/۵	۱۴۰۲/۲/۵	۶ از ۱۰	INS-PR-16/A

پس از ترخیص در صورت خشک بودن زخم، می توانید کودک را حمام دهید. توجه کنید که مدت حمام دادن کمتر از ۱۰ تا ۱۵ دقیقه باشد و از آب خیلی گرم استفاده نکنید.

- مراقبت روحی و عاطفی:

توجه کنید که کودکان پس جراحی قلب، ممکن است دچار افسردگی شوند. و یا در اثر تحمل انواع درمان ها، رفتارهایی مثل عصبانیت و رفتارهای بازگشتی مثل نالیدن، تمایل به بغل شدن، را از خود بروز دهند و در خوردن داروها با شما همکاری نکنند، همچنین ممکن است دچار اختلال خواب (کم خوابی و پریدن از خواب) و یا کابوس شوند. باید با آنها با صبر و شکیبایی برخورد کرده و به آنها فرصت داده شود تا احساسات خود را به هر صورت بروز دهند. همچنین هنگام درد از روش های انحراف فکر از قبیل قصه گفتن استفاده شود. از سوی دیگر بیش از اندازه به کودک توجه نشان ندهید و با وی مانند کودکان دیگر خود رفتار نمایید، با کودک خود بازی کنید و او را تشویق به بازی با سایر کودکان کنید.

- موارد دیگر

تشویق کودک به سرفه و تنفس عمیق جهت جلوگیری از روی هم خوابیدن ریه ها و خروج ترشحات گلو جهت جلوگیری از عفونت ریه، می باشد. هنگام سرفه سینه کودک را با بالش حمایت کنید تا از درد جلوگیری شود. در صورت امکان برای رقیق کردن ترشحات و خروج آسان آن، از بخور سرد، (خصوصا در نوزادان) استفاده شود.

داروها:

لانوکسین (دیگوکسین): این دارو به صورت قرص و شربت موجود می باشد و جهت تقویت عضلات قلب کودک تجویز شده است. در صورت مشاهده حالت تهوع و استفراغ، گیجی یا خواب آلودگی در زمان مصرف به مطب پزشک مراجعه کنید. در صورتیکه کودک شما از این دارو استفاده

بسمه تعالی
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی
مرکز آموزشی درمانی شهید دکتر فقیهی

عنوان سند: آموزش خود مراقبتی در نقص دیواره دهلیزی (ASD)

تاریخ ابلاغ	تاریخ آخرین بازنگری	تاریخ بازنگری بعدی	صفحه	کد
۱۳۹۹/۲/۲۰	۱۴۰۱/۲/۵	۱۴۰۲/۲/۵	۷ از ۱۰	INS-PR-16/A

می کند، در برنامه غذایی او از میوه های پتاسیم دار مثل انار و موز و آلو و گوجه فرنگی و انواع مغزها، بیشتر استفاده کنید.

فورزماید : این دارو به صورت قرص و شربت های ساختنی می باشد. ادرار آور بوده و و از جمع شدن آب اضافی در بدن و تنگی نفس جلوگیری می کند. درد شکم و عضلات، ضعف و خستگی در کودک، می تواند از عوارض دارو باشد، در صورت بروز با پزشک مشورت کنید. توجه کنید که همراه این دارو نیز از میوه های پتاسیم دار استفاده شود.

اسپرینولاکتون (آلداکتون): این دارو نیز ادرار آور بوده و نگهدارنده پتاسیم می باشد. و از جمع شدن آب اضافی در بدن و تنگی نفس جلوگیری می کند. در زمان مصرف دارو، در صورت مشاهده تنگی و نفس، گیجی، ضعف و بیحسی دست و پا به مطب پزشک مراجعه کنید.

کاپتوپریل: این دارو با کاهش فشارخون و کم کردن کار قلب در بهبودی کودک شما مؤثر می باشد. در زمان مصرف در صورت بروز سرفه خشک و کهیر و تنگی نفس به پزشک مراجعه کنید.

وارفارین : این دارو جهت محافظت از دریچه مصنوعی قلب کودک شما می باشد و با رقیق کردن خون از تشکیل لخته اطراف دریچه و خراب شدن آن جلوگیری می کند. تنظیم دقیق مقدار دارو بسیار اهمیت دارد و بر طبق عدد پی تی (PT) خون می باشد که با انجام آزمایش منظم مشخص می شود. در مورد تنظیم مقدار دقیق وارفارین به طور مرتب با کلینیک وارفارین یا پزشک کودک در تماس باشید. وجود خون در ادرار کودک یا خونریزی از لثه و یا کبودی زیر پوستی به طور خوبه خود، می تواند نشان دهنده مصرف بیش از حد این دارو بوده و بسیار خطرناک می باشد و باید سریعاً به مطب پزشک یا بیمارستان مراجعه کنید.

- یک نسخه از فرم طرح ترخیص و مدارک بیمار مانند اکو یا عکس های رادیوگرافی و سایر اقدامات انجام شده در طول بستری را تحویل نمایید.

بسمه تعالی
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی
مرکز آموزشی درمانی شهید دکتر فقیهی

عنوان سند: آموزش خود مراقبتی در نقص دیواره دهلیزی (ASD)

تاریخ ابلاغ	تاریخ آخرین بازنگری	تاریخ بازنگری بعدی	صفحه	کد
۱۳۹۹/۲/۲۰	۱۴۰۱/۲/۵	۱۴۰۲/۲/۵	۱۰ از ۸	INS-PR-16/A

- جهت رفع هر گونه ابهام و سوال در رابطه با بیماری، داروها و .. شماره داخلی بخش (۳۲۱۲۵۲۱۶) می باشد.
- عارضه مهم بعد از عمل ترمیم نقص دیواره بین دهلیزی قلب، باز ماندن نقص دیواره بین دهلیزی و اختلالات هدایتی قلب می باشد

منابع و مراجع	کتاب پرستاری کودکان وونگ ۲۰۱۹
تهیه کنندگان	افسون توفیق (مسئول آموزش به بیمار) - لادن غیور (سرپرستار آی سی یو جراحی قلب)
تایید کننده	دکتر بهرام قاسم زاده (فوق تخصص جراحی قلب و عروق)

